

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Zamboch_Miroslav-Basil_valassky_vojvoda.pdb

PDB Name: Zamboch-Basil -Valašský vojvoda
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 22.9.2007
Modification Date: 22.9.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Miroslav Žamboch
Basil - Valašský vojvoda

© Miroslav Žamboch, 2006
Ilustrations © Jan Doležálek, 2006
Cover © Milan Fibiger, 2006
© TRITON 2006

ISBN 80-7254-813-1
Nakladatelství Triton, Vykáňská 5, 10000 Praha 10

www.triton-books.cz

Bečení ovci se mísilo s plácem a naříkáním žen. Basil přiložil na oheň dvě vyschlá polena, posunul kotlík blíž k plamenům a pohlédl na svého otce. Tvář starého Basila zahrabaného do hromady ovčích houní připomínala sošky starých bohů vyřezané z dubového dřeva nebo kamene, které se ještě stále občas objevovaly pod vzrostlými stromy v okolí. Oheň zapraskal, zářivá jiskra vzlétla ve sloupu dýmu a kouřovým otvorem zmizela v noci. Venku někdo vztekle zařval, výkřik ukončila tupá rána. Náhlé ticho rušilo jen sténání.

"Berou nám ovce," řekl starý Basil. "A obilí, co jsme nakoupili za maso a sýr. I když všichni staří odejdou do hory, nedožijete jara."

Mladý Basil pozoroval svého otce a mlčel.

Ostatní osadníci starému muži neřekli jinak než Medvěd. Basil nikdy nevěděl, zda to bylo kvůli jeho obrovské postavě, nebo obličeji, který nikdy neprozrazoval žádné city. Teď by si vsadil to druhé.

Na okamžik zřetelně slyšeli praskání přemrzlého sněhu pod nohama. Jejich chalupu obcházeli dva muži a podle toho, jak rázně našlapovali, museli patřit k družině pána ze Zubří.

"Všichni umřete hladem."

Mladý Basil stiskl zuby a potlačil touhu zařvat. Nemluvil nic víc než jeho otec, ale na rozdíl od něj se v jeho tváři dalo přecítit, zda cítí vztek, radost, nebo se chystá někoho napadnout. Lidé mu po straně říkali Vlk a spolu s otcem je považovali za divoké muže lesa. Basil však věděl, že právě jeho otec před třiceti lety zachránil dvě rodiny před smrtí, když se vynořil z lesa a pomohl jim postavit hospodářství na nohy.

"I tvoje dítě."

Basil sevřel zuby. Lehával s Klérou a ve skrytu duše doufal, že ji co nejdřív obtěžká. Ona to však držela v tajnosti a dávala šanci i Sábovi. Jeho otec jezdil dolů, na Setín, a obchodoval s kupci vypravujícími vozy přes Pulčín a Lidečko až kamsi do Uher. Sába nebyl špatný chlap, ale Basil věděl, že on je lepší.

V chalupě se ochladilo a ovce namačkané v druhém koutě se začaly tisknout k ohradě blíž k ohni.

Dva muži, jeden ještě před rozpuštěm plné síly, druhý na sklonku života, upírali pohled do plamenů a mlčeli.

Basil se podíval na otce a odhadoval, jak moc ho právě trápí hlava. Tvrdil, že mu v ní roste něco, co mu tlačí na oči. Občas trpěl takovými, že se nedokázal ani hnout. Dnes však vypadal, že má jednu ze svých lepších chvil.

Ruch mezi domy se uklidnil, ozebračení a usedlostech v okolí, aby je mohli připravit osadníci se smířili s osudem a utekli před silicím mrazem do dřevěnic, Krasmerovi muži i se svým vůdcem se uchýlili do salaše, odkud vypudili ovce. Podle vůně pečeného masa právě oslavovali výsledek svého úspěšného nájezdu.

Nájezdu? Basil se zamyslel. Krasmer byl jejich pán a po právu vybíral berně, jenomže - jenomže si jich vzal moc a odsoudil tak osadníky ke smrti hladem. To přece pán dělat mohl. Nebo mohl? Potřásl hlavou. Jeho otec ho učil k vrchnosti nikdy neučil a její ruka tak daleko ani nedosahovala. Pochyboval, že Krasmer a jeho výběrčí vůbec o jejich malé osadě na kraji pralesa věděli. V nížině pravděpodobně udeřil hlad a oni pátrali po všech samotách a usedlostech v okolí, aby je mohli připravit o obživu a sami tak přežili. Asi na to měli právo, ale Basil měl náhle před očima Kléru, její

útlý pas a plná řad, která tak rád schovával do dlaní. Byl si jist, že by mu dala hodně zdravých dětí - pokud by ji zahrnul dostatkem a netrpěla by nouzí. Podíval se na své ruce. Byly velké a silné, dokázal jimi porazit strom rychleji než kdokoliv jiný, uměl stříhat ovce, ulovit srnce, pstruha, vyfouknout medvědovi med před nosem.

Venku se rozhostilo ticho. Přestože oheň stále hořel, v chalupě se citelně ochladilo. Basil se postavil a pohlédl na otce. Věděl, že koná špatně, že se chystá postavit proti svému pánovi, který byl bohem a králem pověřen správou nad životy obyčejných lidí. Obraz černých očí a sametového břicha, které tak rád hladil a které by tak rád vyplnil oblastí nového života, byl silnější než jakákoliv příkázání.

"Pomůžeš mi?" pronesl do ticha a bez čekání si připjal dvě dlaně vysoký opasek se třemi sponami a začal se oblékat do prošívané z hrubé nebarvené látky. Zapnul ji a ještě přes ni přehodil krátký kožík z vlčích kůží. Možná proto mi říkájí Vlk, napadlo ho.

Místo odpovědi otec sundal ze stěny sekeru a rozhrábl oheň. Chvilí v tichu čekali, až plameny pohasnou, a potom vyšli ven do mrazivé noci.

Osadu tvořilo šest chalup, společná stodola, kde se skladovalo nakoupené obilí, a velká koliba. Tam při největších mrazech zaháněli ovce. Teď zvířata Krasmerovi chlapi vyhnali do košáře, přenosné ohrady z neopracovaného dřeva, a sami se usídlili uvnitř. Basil kráčel první, vrzání sněhu mu znělo hlasitěji než vzdálené zavýtlí vlka. Byl to starý samec, bývalý vůdce stáda, který teď často lovil sám. Dnes však narazil na stopu zraněného jelena a svolával smečku. Basil netušil, odkud se v něm podobné myšlenky berou, a raději nad tím nepřemýšlel. Noční nebe bylo temné, věděl, že mraky kloužou nízko po strmých úbočích kopců pokrytých pralesem, ve vzduchu cítil další sněh. Obešel tmavý obrys chalupy obeskádané palivovým dřívím. Z jedné strany navátý sněh za-rovnal střechu se svahem, pod špatně utěsněným prahem pros vítr zář ohně, do chřipí ho udeřil kouř.

Zvolil teď delší cestu a držel se na prošlapané pěšině, za zády cítil otce. V temnotě se orientoval víc po paměti než zrakem. Už stáli u stodoly. Dotkl se hrubé stěny, nechal dlan klouzat po nerovném povrchu a postupoval podél ní. Tady byl sněh hluboký, bořil se až nad kolena.

"Zatracený čas, zatracená zima, zatracená služba," zaklel někdo trojnásobně a hlučně zaplácal dlaními o sebe. Basil promnul prsty, zda v nich ještě neztratil cit, a udělal další krok. Strážný nebo strážní stáli hned za dalším rohem. Otce cítil za sebou. Najednou si uvědomil, že neví, co udělá ale vycouvat už nemohl. Obešel roh, spíše vytušil, než spatřil dvě černé siluety proti pozadí světlého sněhu a ledem pokrytých vrat.

"Kdo je tam?"

V otázce se mísila výhrůžka se strachem. Strach muze mu dodal odvalu. Další rychlý krok, už stál u něj, současně zaslechl ocel šustící o kůži pochvy. Sevřel mu paži v zápěstí dřív, než stačil tasit, druhou rukou nahnal krk. Muž zachroptěl, jeho společník se mu vrhl na pomoc, ale závěš ho zpomalila.

Starý Basil vystoupil ze zákrytu, sekera se mihla vzduchem a zasáhla druhého strážného do prsou dřív, než stačil vykřiknout.

"Tady se každý naučí házet sekerou ještě jako , malý kluk, měl jsi to vědět," napadlo Basila ": bůhvíproč. Dveře vrzly, lekl se a stiskl silněji, krk pod jeho prsty povolil a muž se změnil v hadrovou loutku. To ho vylekalo ještě víc a pustil ho. Mrtvý se složil do sněhu a změnil se v tmavou skvrnu na bílém podkladě.

"Zabil jsem ho," zašeptal. "Zabil jsem muže z družiny našeho pána."

Podíval se na otce, ale rozeznával jen jeho mohutnou siluetu. Starý muž mlčel a čekal na jeho rozhodnutí. Všichni se Medvěda báli, někdy i Basil sám. Možná proto, že podvědomě vytušili, že on nemá strach z nikoho a ničeho, ani ze smrti. Nikdy nepoklekl před bohem kříží, pouze pravidelně nechával kus z kořisti pod starým dubem dole v údolí. Basil potřásl hlavou, jako by mu to mohlo pomoci zbavit se pochybovačných myšlenek, a odsunul závoru. Tady byla tma úplná a mráz jen o málo menší. Došel až do rohu, kde se choulilo pár pytlů s ječmenem, pod prsty ucítil hrubou reznou látku. Zdvihl pytel, položil si ho na levé rameno a okamžik ho vyvažoval, potom jen jednou rukou, s obratností získanou zkušeností a podpořenou silou, provedl totéž s dalším pytlem.

"Dva do každého domu, to by mělo stačit," řekl do tmy.

Věděl, že jeho otec už má také náklad na ramenou. Venku zamířili každý jiným směrem. Basil, i přes váhu, která ho tížila, teď kráčel rychle a jistě, pochyby zmizely. Už se mu nezdálo, že sněh vrže příliš hlasitě a temnota ho neschová. Rázně zabušil na dveře nejbližší chalupy, otevřel a čekal, až zevnitř odhrnou zavěšeně houně zabráňující teplu utíkat ven. V obdélníku ozářeném plameny spatřil známou tvář.

"Dobře si to schovejte," řekl stroze a složil svůj náklad na zem.

Podruhé se na muže nepodíval a zamířil zpět ke stodole.

Sábovic chalupu si nechal až na konec.

Tentokrát vstoupil dovnitř a přitom bezohledně odtlačil starého hospodáře. Shodil pytle s obilím na podlahu, rozhlédl se a očima vyhledal mladého Sába. Mladík vypadal vyčerpáně a nejistě a Basilovi to poskytlo jisté zadostiučinění.

"Buď na ni hodný. Jednou ji uhodíš a zabiju tě," slíbil mu.

Vlastní věta mu samotnému připomínala víc vlčí zavrčení než lidská slova.

Obraz útulné chalupy plné lidí a zvířat náhle vystřídala vidina tesáků rvoucích jelení šíji. Vlk samotář a jeho společníci dostihli kořist. Ještě nikdy nebyly cizí vize tak silné jako dnes.

Raději rychle vyšel ven a pečlivě za sebou zavřel. I tak je jeho návštěva stála spoustu tepla a budou muset spálit mnoho dřeva, než chalupu znovu vytopí.

Před stodolou se znovu střetl s otcem.

"Jestli zjistí, že jsme obilí ukradli, budou lidi vyslýchat tak dlouho, až z nich vytlučou, kde ho mají schované," řekl starý muž.

Hlas měl hluboký a lhostejný, jako by mluvil něčím nedůležitým.

„Já vím,“ odpověděl Basil a s překvapením si uvědomil, že jeho hlas zní ještě studeněji. „Nic nezjistí. Spálíme to.“ Ve stodole vítr nefoukal a troudu vzplál na první pokus. Plamínky zpočátku nesměle olizovaly suchou travu a pak se zakously do kůry kmenů, z nichž byla stodola postavena.

„To bude hořet,“ zhodnotil Basil. „Bude,“ souhlasil otec.

Bok po boku vyšli ven. Noční mraky se kamsi ztratily, na obloze zářily hvězdy a mráz nabíral na síle.

„Měl bys utéct, za tohle tě zabijou,“ po znamenal starý muž.

Basil si v duchu jeho větu zopakoval. Utéct?

Zabil člověka, protivil se vůli svého pána. Rozhodl se tak a konal, jak sám uznal za vhodné. Bylo třeba, aby někdo na sebe vzal roli obětního beránka.

Oheň mezitím zesílil a zahnal mráz do tmy.

Slaměná střecha vzplála jako vích, zazněly první poplašené výkřiky.

„Hoří! Hoří! Hoří!“ ozývalo se ze všech stran.

Z koliby se vyhrnuli první ozbrojenci. „Chyťte ty dva!“ zařval vysoký muž v kroužkové košili s mečem v ruce.

Basil věděl, že to je sám Krasmer. podíval se na otce, ten jen pokrčil rameny, jediným pohybem vytrhl z těla mrtvého muže sekeru a vrhl ji proti prvnímu z ozbrojenců. Zasáhl ho do hlavy, náraz muže zastavil v pohybu a srazil ho vzhůru.

„Dobrá noc,“ zavrčel starý muž, v jeho tváři se na okamžik objevil škleb pobavení, potom se otočil a vstoupil do pekla plamenů ve stodole. Střecha a nosné trámy se propadly jen okamžik později.

Basil stál a čekal.

Ozbrojenci ho obstoupili v širokém půlkruhu, meče v rukou.

„Co se tady stalo?“ vyštěkl Krasmer. Byl vyšší než kdokoli z jeho družiny, ale zdaleka ne tak vysoký a mohutný jako Basil.

„V zemi jste nám ovce a obilí, bez kterých nepřežijeme. Když je nemůžeme mít my, tak ani vy. Spálili jsme všechno s otcem na popel,“ vykřikl muž, kterou si předtím připravil.

„Hlupáku!“ zařval Krasmer. „Vrátím se dolů a co potřebuji, to si vezmu z osad u Bečvy! Nezáleží mi na pár nuzácích na kraji pralesa!“

Basil si myslel, že ho v dalším okamžiku nechá zabít, ale šlechtic se uklidnil.

„Zavěte ho někam, odkud nebude moci utéct! Zítra ho popravím tak, aby si každý rozmyslel stavět se mi na odpor!“

Basil se krčil ve spízi jámy a snažil se mezi dvěma kameninovými hrnci plnými kysaného zelí najít co nejpohodlnější polohu. Samotnému mu to bylo divné, ale necítil strach z příštího dne, spíš spokojenost z toho, co udělal.

„Vstávej, chlače!“ zburcoval ho hlas a světlo dopadající shora. „Ten mizera tam klidně usnul! Pane!“

Basil z jámy spíš vyskočil než vylezl. Kupodivu se necítil ani trochu rozlámaný. V první chvíli ho denní světlo znásobené odrazem od blyštivé běloby sněhu oslepilo, ale jeho oči se rychle přizpůsobily. Kolem něj ve stěhu čekali Krasmerovi muži, za nimi dva tři tucty obyvatel osady. Krasmer sám seděl na velkém dřevěném stolci, který si nechal vynést z jednoho srubu.

Kléra stála hned za ozbrojenci, silný černý cop přehozený přes hrud', stříbrnou sponu, kterou jí v létě dal, vetknutou do vlasů. Vyměnil ji za dobře vydělanou medvědí kůži. I teď si myslel, že to byl dobrý obchod.

„Ten parchant se ještě usmívá!“ zavrčel předák Krasmerových mužů, nakročil si a rozmáchl se k ráně.

Basil se málem ponížene nahnul, ale potom ho napadlo, že je to vlastně jedno. Nepatrně uhnul hlavou, úder nedopadl přímo, sjel po čelisti, kde za sebou zanechal jen spáleninu.

„To je všechno, co umíš?“ zavrčel. „Malí kluci se u nás kočkují drsněji.“

„Nech ho,“ zadržel Krasmer muže. „Chci, aby byl v plné síle, až ho budou trhat mí psi.“

Basil si však uvědomil, že jeho slova zapůsobila. V očích šlechticových mužů náhle rozpoznal strach - báli se ho. Jen Krasmer se na něho dál díval stejně pohrdavým způsobem.

„Mé slovo je zákon. Já rozhoduju, jestli budeš žít nebo umřeš, jak umřeš, jestli nechám všechnu tuhle cháttru pochcípát hladem. Moje slovo je zákon. A chci, abyste si to zapamatovali!“

Rozhlédl se po lidech čekajících na ortel se sklopenými hlavami.

„A právě dnes chci, aby se mí psi pocvičili v lovu na člověka! Jen na tohle jste dobří, žrádlo pro mé psy! Uvolněte mu pouta a připravte psy. Dám mu náskok.“

Basil polkl. Dostal šanci. Být roztrhan divokými psy používanými k lovu medvědů a stopování vysoké byla možná horší smrt než oběšení nebo probodení, ale mohl se pokusit, mohl vsadit svou sílu, vytrvalost, chytrost a um proti pronásledovatelům. Cítil, jak mu jeden z Krasmerových družiníků rozvazuje pouta na nohou a rukou. V okamžiku, kdy povolil poslední uzel vyrazil.

„Dívejte se, jak peláš!“ zachechtal se Krasmer.

Basil věděl, že se nesmí nechat ovládnout strachem, že musí přemýšlet. Důležité bylo tempo. A ještě důležitější oděv. Mráz, který v noci udeřil, se s dnem nestáhl, sníh byl suchý a vrzal mu pod nohama. Proběhl mezi dřevnicemi a v poslední chvíli zabočil do vlastní chalupy. Sebrat kožich z ovčiny a bochník sýra bylo dílem okamžiku. Vzápětí už byl venku a mířil hlubokým sněhem vzhůru k potoku protékajícímu kousek nad usedlostmi. V rozsoše buku měl schovanou loveckou výbavu, tři dva oštěpy, sněžnice a hůl. Tu nepotřeboval.

Tkanice, kterými si sněžnice z vrbového proutí přivazoval k botám, se mu v prstech kroutily jako živé. Přinutil se ke klidu, rozvázal zašmodrchaný uzel a snažil se neposlušat dychtivý štěkot psů. Ve chvíli, kdy byl konečně připraven, se smečka vynořila z vrat koliby.

„Nesmím se zpotit, nebo zmrznu,“ uvědomil si při prvním kroku. „A taky nesmím spadnout, uštvat se a současně se nechat chytit.“

Nevěděl, zda je vůbec možné všechno najednou splnit, ale chtěl se o to alespoň pokusit.

Zvedl levou nohu, až se okraj sněžnice dostal nad navátý sníh, posunul ji, jak nejdále dokázal bez ztráty rovnováhy, a pak kolmo spustil dolu, dokud se nezastavila o stlačený sníh

"Tam je! Jen kousek výš ve stráni! Za chvíli je náš!"

Potlačil touhu utíkat, důležitý byl pravidelný rytmus. Letmým pohledem přelétl rovinu, před sebou, odhadl směr a místa, kde bylo nejvíce sněhu. Ta mohla pronásledovatele trochu zdržet a jemu pomoci. Obloha zůstala šedivá ale příliš vysoká na to, aby brzy začalo sněžit. Tolik štěstí neměl. Dech se mu srážel hned u úst do bílého mrahu, ve vousech cítil rostoucí námrazu. Psi se přibližovali, ale čechraný sníh je brzdil a bral jim síly. Aspoň v to doufal. Muži na koních byli ještě o kus vzadu. Cítil, jak mu pot stéká po zádech. To bylo špatné, ale mohl si, pokud bude mít dostatek času, svléci promočenou košili a plstěnou halenu otočit rubovou stranou. Jeden ze psů, štíhlejší a lehčí než ostatní, při běhu neprolamoval zmrzlou křustu povrchového sněhu a rychle se přibližoval. Basil se neotáčil, soustředil se na pochod sněhem a štekot. Zněl stále hlasitěji a divočeji. V poslední chvíli se zastavil, vytočil bokem a z místa vrhl oštěp. Hrot zasáhl psa přímo do hrudi, zvíře ochablo ve skoku a skončilo v kotoulech v závěji. Bělobu potřísnila rudá. Okamžik váhal, zda se nemá pokusit oštěp vytáhnout, pak však pokračoval dál.

"Parchant! Zabil Reiliga! Za to mu vyřežu játra zaživa!" zařval někdo za ním.

Kolem hlavy mu pro svištěl šíp. S tím nemohl nic udělat, proto se jen víc přikrčil. Planina se změnila ve svah, dech se mu krátil a svaly na nohou pálily. Ze zkušenosti věděl, že pokud tempo v prvních okamžicích útěku nepřehnal, nepříjemné pocity ustoupí do pozadí a on bude schopen běžet stejnou rychlostí ještě několik hodin. Možná až do tmy, pokud ho nedostihnou.

Konečně se dostal mezi první stromy. Rostly těsně u sebe, zkušený muž se však mezi nimi mohl proplétat poměrně rychle, jezdci to budou mít o hodně těžší. A psi snazší, dokončil úvahu. Postupoval tak, aby měl Bečvu za zády a hřeben šikmo před sebou. Chtěl přejít přes Chmelovo sedlo, kde jeho otec s dalšími muži před lety vymýtili velký kus pralesa a do dneška tam mladíci vodili dobytek k chráněné pastvě. Sedlo by mělo být zafoukané sněhem do výšky největší chalupy v osadě. Zavadil o větev, hromada sněhu, která na něj spadla, ho málem srazila k zemi. O poznání opatrněji postupoval dál. Štekot psů zněl okanzitě o něco hlasitěji.

Přes jezero prachového sněhu s větrem vytvarovanými lámajícími se vlnami postupoval se zatajeným dechem. Občas se kousek pod povrchem vytvořila dutina a člověk se mohl propadnout hodně hluboko dolů. Když se pak na něj sesul sníh, nemusel se dokázat vyhrabat zpět na vzduch.

Konečně dosáhl k pásu temně zelených jedlí a holých buků. Jejich kůra se ve světle zimního dne stříbřitě leskla. Třikrát se zhluboka nadechl a vydechl, aby se zbavil části napětí a únavy. Při posledním vydechnutím si uvědomil, že není sám. Neviděl žádné stopy, ani nikoho neslyšel, ale byl si jist. Jeho pohled upoutal silný kmén lípy s mohutnými keři suchého černého bezu okolo. Vročil mezi stromy směrem k hřebeni vysoko nad ním, ale nespouštěl oči z podezřelého místa, oštěp si přehodil do pravačky. Suché křoví zachrastilo, z mozaiky šedi křoviska a bílého podkladu sněhu se vynořil muž, v ruce držel připravený luk. Podle způsobu, jakým se pohyboval, Basil pochopil, že i on má na nohou sněžnice. Oblečený byl do ovčího kožichu a opasek měl stejný jako Basil. Zjevně horal, který našel službu v družině. "Koně jsou tu v zimě k ničemu, věděl jsem, že je ti to jasné," zašklebil se chlap.

Hasil se současně kotoulem vrhl k zemi, šíp mu zasvištěl nad hlavou.

Se štěstím se mu podařilo dostat se okamžitě na nohy a navzdory touze utéci klouzal po povrchu sněhu k muži, oštěp připravený k hodů. Muž založil šíp, Basil vrhl oštěp, ani jeden z nich nezasáhl. Posledních pár kroků. Musí mít prsty zkrchlé mrazem, musí, zaklínal Basil v duchu. Ve chvíli, kdy muž znovu pozvedl luk, se odrazil a skočil. Hrot ho škrábl o dlaně, hřbetem ruky zasáhl líc, potom loktem nos, oba skončili v divokém chumlu ve sněhu. Několikrát se přes sebe převalili, Hasila do boku bolestivě bodla ulomená větev. Cítil, jak jeho soupeř šátrá po noži za pasem. Při tisku se k němu ještě víc, patami mu vklouzl pod boky a snažil se lámat v bedrech. Sníh se však pod jejich společnou vahou propadal, jeho chvat byl k ničemu. Muž obemkl prsty okolo rukojeti nože a píd' po pídí ho vytahoval z pouzdra. Basil zafuněl úsilím, pravou dlaní vklouzl pod levý límec a hranou předloktí začal muži drtit hrtan. Muž ho čelem udeřil do nosu, Basilovi se zatmělo před očima bolestí, ale nepovolil. Držel ještě dlouho potom, kdy věděl, že je to zbytečné. Až po dlouhé chvíli se od mrtvého odvalil. Svůj těžký nůž, spíše lovecký tesák, dokázal z pouzdra vytáhnout, ale na víc mu nezbyly síly a ochablé prsty zůstaly položené na opotřebovaném jílcu.

Basil se nejistě zvedl na kolena, z rozbitého nosu mu crčela krev, v hrudi ho píchalo, měl obavu, že si při pádu nalomil žebro. Zdržel jsem se, musím za každou cenu dál, přesvědčoval sám sebe a bojoval se slabostí následující po zápase na život a na smrt. Nejprve zaregistroval praskání sněhu, potom šustění suchých větví. Sálh po tesáku mrtvého muže, křovinou se mihlo šedivé tělo, instinktivně před sebe nastavil paži, kolem předloktí se mu vzápětí sevřela psí morda. Vzduchem se mihla ocel, bodl jednou, podruhé, a se štěstím trefil oko. Pes zvláčněl, nedokázal ani zakňučet.

Basil se vrávoravě postavil. Sníh okolo byl víc rudý než bílý, z otevřené tlamy zvířete ještě stoupala horká pára. Tesák zavěšil na opasek, muži svlékl kožich, obmotal ho provazem a jako tornu si ho přehodil přes rameno. Obětoval pár cenných chvil a prohlédl mrtvému kapsy. Objevil v nich ve váčku zabalené křesadlo, troudu, k jídlu kus špeku a hrst křížal. Polovinu špeku i křížal snědl hned, věci schoval do kožichu. Hledáním oštěpu se už nezdržoval, protože mrazivý vzduch k němu přinesl první ozvěny štekotu psů, řev a kletby jejich pánů. Udělal první krok směrem do svahu a snažil se nevšímat si krve prosakující oděvem. Buď dokáže jít, nebo zemře. Jiná možnost neexistovala.

Po poledni se dostal až na hřeben. Mráz povolil, okolo potoků se tvořila mlha a valila se dolů do údolí. Za sebou měl vrchol Ptáčnice a pod sebou, v oparu, údolí Rožnovské Bečvy. Rožnovská se jí říkalo, protože novousedlíci pojmenovali svou osadu na řece Rožnov. Basil nevěděl, jak je Rožnov velký, ale jestli měl jméno, znamenalo to, že se o něj páni brzy začnou zajímat víc. Pokud chtěl přežít, musel se ztratit v divočině a pak najít útočiště na některé ze samot. Rozhodl se nesestupovat, ale pokračovat po hřebeni směrem k vrcholu Tanečnice a pak teprve sejít dolů do údolí, kde prales dosahoval až těsně k řece, kde dosud nebyly žádné paseky nebo pastviny. Někde za ním zaznělo zavýetí vlka. Po

chvíli následovalo několik odpovědí. Basil se usmál. Hodilo by se mu, kdyby vlci napadli jeho pronásledovatele. Teď na začátku zimy to ale nebylo pravděpodobné. Možná později, v březnu, až si bude hlad a mráz vybírat svou daň mezi zvířaty i lidmi.

Po krátké přestávce se přinutil k další cestě a okamžitě si uvědomil, že mu zbývá méně sil, než si myslel. Zaťal zuby a sklouzl se po svahu. Ruka už nebolela - buď se rána čistě zatáhla, nebo, což bylo horší, začala omrzat. Jít nebo zemřít platilo i nadále. Při sestupu křížoval stopy vysoké, rysů a vlků. Byl rád, že zatím nenarazil na medvěda. Se zimou se stahovali k řece, kde lovili pstruhy.

Za soumraku už se stěží udržel na nohou, a i když se často otáčel, nedokázal najít žádné známky přítomnosti pronásledovatelů. Přesto se rozhodl utábořit až ve chvíli, kdy temný vrchol Radhoště splynul s oblohou. Před tím, než přišel bůh kříže, stařešinové na horu pravidelně konali poutě, aby uctili staré mocné, a někteří na Radhošť chodili i dnes. Věděl, že jeho otec obětní kámen navštívil několikrát, i když cesta byla nebezpečná.

Místo ke spaní si vybral v hustém vrbovém mlázi na břehu potoka. Kmínky vrb stáhl provazem k sobě, překryl je několika větvemi a na vzniklou kopuli naházel sněh. Ve chvíli, kdy se soukal do svého provizorního přibytku, už byla úplná tma.

Opatrně se svlékl z oblečení a zabalil se pouze do ukořistěného a vlastního kožichu. Byla mu zima, ale věděl, že pokud se nezvedne prudký vítr nebo neuhodí ostrý mráz, má dobrou šanci dočkat se rána. Poraněnou ruku pouze vytřel sněhem. Stisk čelistí mu sice pochroumal svaly, ale kožich a halenu zuby prosekly jen na několika místech. Usnul s nedojedeným soustem sýra v ústech. Zdálo se mu o vlci. O velkých šedých vlci, takových, co za obzvláště krutých zim přicházejí odněkud ze severu.

Otevřel oči. Ještě panovala absolutní tma, ale cítil, že spal dlouho. V ruce mu pulsovalo, za kořenem nosu cítil tupou bolest, navíc se mu těžce dýchalo. Ale žil a kupodivu mu nebyla velká zima. Po paměti se oblékl, spolykal zbytek sýra, špek si nechal do zásoby. Po hmatu našel sněžnice, kterými zakryl vchod do své primitivní chatrče. Vtáhl je dovnitř a musel ustoupit před sněhovým závalem. Vzniklým otvorem dovnitř vniklo ostré světlo plného dne a s ním i suchý, jako břitva krutý mráz zakusující se při každém nádechu hluboko do plic. Sněžilo a mráz přišel až po tom, kdy těžký sněh utěsnil otvory v jeho přístřešku. To ho zachránilo. A měl štěstí, že se neudusil - i to se lidem v zasněžených chalupách občas přihodilo.

Podvědomě zkontroloval sněhovou pokrývku okolo. Podle stop měl v noci množství návštěvníků. Od lišky až po medvěda, nejvíce ho však zmátly vlčí stopy. Muselo jich tady být nejméně šest. Možná cítili kořist, ale pod příkrovem sněhu ji neobjevili. Ale jeho vlastní stopy ze včerejšího dne zmizely, utekl jim! Pocit úlevy ho zalil jako vlna břehy při jamím tání. Ostré třesnutí váhou sněhu zlomeného kmene rozbilo ticho, uvědomil si, že v průběhu chvíly promrzl na kost. Musel se hýbat, pokud chtěl přežít. Ve chvíli, kdy měl opět sněžnice na nohou, zaslechl štěkot. Byli blízko! Vyrazil směrem, kterým tušil řeku, a držel se dna údolíčka s potokem. Zanedlouho štěkot zdrsnel dychtivostí, psi narazili na čerstvou stopu. Měl prokletou smůlu, přenocovali jen kousek od něj.

Běžel, jak nejrychleji mohl, aby se jim ztratil, ale dokázal jen překonat zmrzlou Bečvu. Potom je spatřil za sebou, lidi i psy. Ve stejném okamžiku muži zvířata uvolnili a nechali je, ať sami dostihnou svou kořist.

Basil napínal síly a snažil se za každou cenu překonat holou záplavovou oblast těsně u řeky a ztratit se v pralese. Malá, mizivá šance, přesto to stálo za to zkusit. Bohužel byli rychlejší, než předpokládal. Dostihli ho ještě před prvními stromy. Postavil se zády k velkému kameni a rozvázal tkanice sněžnic. Věděl, že neuteče, a stejně tak věděl, že nepřežije. Pětice velkých divokých psů ho obklíčila a ve stupňujícím se loveckém šílenství se odvažovala stále blíž. Basil s údivem zjistil, že necítí strach. Čekalo ho jen krátké a rychlé umírání a on si zvolil svou cestu sám. Věřil, že zabije prvního psa, ale druhý ho strhne k zemi.

Nejdychtivější odvážlivec se vymrštil ke skoku, ale jeho zuby cvakly na prázdno a skončil na zemi s bolestivým zakňučením a hlubokým šrámem na mordě. Basil potlačil nutkání zavýt divokým primitivním nadšením. Bylo to lepší, než se nechat pověsit od slabocha, který na něho poštvál psy a své muže, místo aby si to s ním vyřídil sám. Mnohem lepší. Tón vrčení se náhle změnil, psi svésili uši a stáhli se k sobě. Už si nevšíмали Basila, ale sledovali okraj lesa. Basil nejprve znejistěl - co se děje? Pak zaregistroval štíhlé siluety vlků. Člověk byl zapomenut, dvě smečky se vyčkávavě pozorovaly a ani jedna bůhvíproč nechtěla utéct. Basil bez přemýšlení, poslušen nepochopitelného nutkání, postoupil vpřed a nakopl nejbližšího psa. Jako by to byl signál k boji. Vlci se vrhli na psy, klapání zuby se mísilo s bolestným skučením, sněh vířily spletence zvířecích těl a uprostřed vřavy stál nehybný člověk.

Silný pes získával převahu nad svým protivníkem, jeho morda zanechávající krvavé rány v šedé kožešině se víc a víc blížila k slabinám. Basil, opojen pachem krve a až zvířecím vzrušením, se vrhl mezi bojující šelmy a zasadil psovi nožem ránu do hrudníku. Před obličejem mu sklaply tesáky, dalšímu výpadu v poslední chvíli uhnul a bodl znova. Pes konečně znehybněl. Cítil, že krvácí z rozseknuté tváře, ale nezajímalo ho to. Psi byli těžší a mohutnější než vlci a v soubojích jeden na jednoho vítězili. Vrhle se k další dvojici.

Vrčení, vyty, sténání, cvakání čelistí, zvuk trhané kůže a vnitřností utichly. Uvědomil si, že stojí na zruhlém sněhu mezi nehybnými těly šelem. Psi byli mrtví všichni, vítězní vlci utekli. Nechápal, co se v uplynulých chvílích dělo, nechápal, proč jednal, jak jednal. Nechápat se rozhlížel, jako by po uplynulém běsnění hledal své skutečné lidské já.

"Jsi šílenec," zaslechl z dálky.

Vídel rozmazaně, trhaně, připadlo mu, že se dívá cizíma očima, které deformují okolní svět. S úsilím se soustředil na původce zvuku a poznal muže z Krasmerovy družiny. Měl ošklivě omrzlý nos, v ruce jasanový luk, ve tváři vepsanu hrůzu.

"Kde je vás víc?" zachrčel Basil.

Zdálo se mu, že kromě tohoto muže je v okolí ještě mnohem víc lidí. Zvláštních lidí, pokud to dokázal posoudit. I když z něho část vražedného šílenství vyprchala, pořád cítil, že mu jeho myšlenky tak úplně nepatří.

"Krasmer se vrátil už včera, nechal nás čtyři, ať tě dostanem. Ostatní zmrzli v noci," odpověděl muž a založil šíp.
"Ahá!" zašklebil se Basil. "Zima je zabila,"
přikývl a udělal krok k muži.

Ten pomalu napínal tětívu. "Jsi mrtvý," zašeptal a zamířil. Basil udělal další krok.

Zaznělo suché třesknutí, jasanové lučiště zkřehlé mrazem namáhání nevydrželo a prasklo, střelec zkameněl překvapením. Basil nezměnil tempo a za okamžik už stál u něj. Muž se stále nezmohl na jediný pohyb.

"Jsi čaroděj?" zablekotal. "Zaklel jsi mě?" "Nejsem čaroděj, dřevo v mraze praská," od- pověděl Basil, "a tebe zabil tvůj vlastní strach, žádná kouzla."

Bodl muže nad opasek a potáhl ránu až ke spodním žebrům. Dlaní pak mrtvého z čepele shodil na zem. Jako by ho to stálo poslední zbytek sil, podlomila se mu kolena a sedl si do sněhu.

Nejprve myslel, že má z vyčerpání vidiny, pak pochopil, že jsou skuteční. Vystupovali ze stínu stromů, oděni v kůžích, s oštěpy a podivnými kamennými sekerami. Jeden jako druhý měli ošklivé hrubě řezané tváře, těžké kosti a podsadité postavy se širokými rameny. Basil si bůhvíproč vzpomněl na svého otce. Dokonce i ženy byly od pohledu robustní, možná silnější než obyčejný muž u nich v osadě.

"Co jste zač?" podařilo se mu ještě říct a potom svět zčernal.

Probudil se v chýši z kůží, stěny a střechu podepíraly obrovské kosti zvířat, které nikdy neviděl. Ležel na medvědí kožešině, vedle něj seděl na bobku stařec vyschlý věkem. Ani stáří ho nedokázalo obrát o jeho velikost. Jako mladý muž musel mít ohromnou sílu, napadlo Basila okamžitě.

"Ty jsi stařešina?" zeptal se. Stařec se zamyslel.

"Něco takového, jsem šaman, čaroděj," odpověděl po chvíli.

"Takže spíš kněz," usoudil Basil a vzápětí si uvědomil, že muž mluví jinou řečí než on.

Pokud se vrčení, neartikulované skřeky a gestikulace rukou dala za řeč vůbec považovat. Přesto si navzájem rozuměli.

"Mluvíme spolu řečí prvních lidí," odpověděl stařec na jeho nevyřčenou otázku. "Každý tu řeč má schovanou v hlavě, ale jen málokdo tak mělce pod povrchem jako ty."

"A vy jste kdo?" vyhrkl náhle Basil a neubrnil se, aby mu v mysli nevytanuly obrazy démonů, pekelných stvoření, nebo starých bohů, na které lidé už dávno zapomněli a přestali jim nosit oběti. Ale kteří pořád na kraji propastí číhali na lidské duše.

Starý muž jen vrtěl hlavou.

"Nejsme nic z toho, čeho se bojíš. Jsme první lidé, Lovci. Lovci ve světě, který už nám nepatří a s každým dnem se zmenšuje. A ty v sobě máš naši krev."

Basil chtěl odseknout, ale zarazil se. Jeho otec o své minulosti nikdy nemluvil, všichni mlčky předpokládali, že při putoval z podobných míst jako ostatní, jen později než oni. A navíc, jeho řeč byla jen obtížně srozumitelná, ze všeho nejvíce připomínala zvířecí vrčení a některá slova vůbec nedokázal vyslovit. Starý čaroděj mohl mluvit pravdu.

"Napij se," šaman mu podal dřevěnou misku s kalným nápojem. "Musíš rychle nabrat síly, zima bude krutá pro všechny."

Basil bez váhání poslechl. Zdálo se mu, že část ozdravného nápoje tvoří moč, ale raději se neptal. Krátce poté se ho zmocnila malátnost a nezadržitelně usnul.

Probral se s vědomím, že ho odněkud pozoruje vlk, ale chatrč byla prázdná, šamana ani jiného člověka nebo zvíře nikde neviděl. Po chvíli snažení se mu podařilo vybelhat se ven.

Tábor se nacházel v údolíčku u potoka. Kromě šamanova příbytku k němu patřily čtyři další podobné chatrče a z každé stoupal kouřovým otvorem dým. Podle kůží kryjících prostor pod skalnatým převisem usoudil, že část lidí i v zimě přespává venku. Odhadoval, že dohromady jich nemůže být víc než dva tři tucty. Celkově bylo tábořiště tím nejnutnějším příbytkem lidí, jaké kdy viděl. I jejich chudá osada proti němu vypadala jako palác. U potoka spatřil ženy a okolo nich ve sněhu se batolící čtyři děti. Ženy máčely v ledové vodě zvířecí kůže a potom je žvýkaly. Basil si opětovně uvědomil, že tohle jsou ti nejchudší lidé, které kdy v životě potkal nebo o kterých slyšel. Pokud to byli skuteční lidé a ne poloviční zvířata. Poslední myšlenku vystřídal intenzivní pocit blízkosti vlka.

Místo aby se ho obával, ho chtěl vidět. To ho zarazilo, ale pak ho napadlo, že sní. Ve snu bylo všechno možné. Snům se člověk neubrnil. Aniž by vybíral směr, vyrazil k hustému mlázi. Nikdo z žen ani dětí si ho nevšímal, jako by pro ně byl neviditelný. Už si byl jistý, že skutečně sní.

Vlčí hlava se před ním vynořila ve výši jeho vlastních očí mezi kmenem staré vrby a mladé břízy. Zvíře stálo na kameni a zdálo se, že ho pozoruje.

"Představ se mu," zaslechl v hlavě šamanova slova.

Stařec seděl na svazku kůží položených na vyvráceném kmeni a jednou rukou mu podával misku s nápojem. Basil byl zvědavý, jak bude lektvar chutnat ve snu, misku přijal a napil se. Nápoj zůstal stejně odporný. Vlk se po celou dobu nepohnul. Byl to velký samec bez jednoho ucha, s hrudí pokrytou jizvami.

Musel jsi vybojovat hodně soubojů, napadlo ho s uznáním. Pohled mu padl na jeho vlastní zjizvenou levici, uvědomil si svůj přeražený nos. Právě tak jako já, dodal.

"Představ se," zopakoval šaman tiše svou řečí - neřečí.

V Basilovi se něco probudilo, něco, co mu bylo důvěrně známé, ale co doopravdy nikdy neviděl.

"Jsem Vlk," prohlásil nesmyslně a až potom pochopil, že mluví pravdu.

Zvíře zavylo, na okamžik sklonilo hlavu, jako by dávalo najevo svou podřízenost. Basil současně zahlédl dlouhé řady mužů, podobných jemu samotnému, řady táhnoucí se z daleké minulosti. Řady lovců, kteří dokázali mluvit se zvířaty, dokázali se s nimi dohodnout. viděl muže vyjednávající s rysy, s obrovskými dravými kočkami, s medvědy. Na konci

medvědí řady poznal svého otce a s jakousi jasnozřivostí pochopil, že on byl poslední z medvědů. jediný, kdo pokračoval, jediný, kdo Ještě uměl mluvit se zvířaty, byl on sám. Najednou se cítil nesmírně unaven a musel si sednout. Tohle byl děsivý svět, který nikdy neznal, přestože ho měl ukryt blízko pod povrchem ve vlastní krvi, Vlk mu věnoval Ještě Jeden pohled a zmizel v lese tak tiše, jako by existoval jen v jeho představách.

Lovci se vracejí! Měli dobrý lov!" zazněl výkřik.

Až teď pochopil, že nesní a na lůžko se bude muset dostat s vynaložením svých stále chabých sil.

Basil seděl v kruhu lidí okolo ohně v největší chatrči a díval se, jak se ostatní krmí napůl syrovým a napůl spáleným masem. Nepotřebovali žádné nádoby, talíř nebo misku nahradil plochý kámen, k úplné spokojenosti jim stačil popel z březového dřeva nahrazující nedostatek soli. Už uplynuly tři dny od chvíle, kdy opustil šamanovu chýši, a nepřestávalo ho udivovat, jak málo věci potřebují první lidé k přežití. Neznali železo, používali nástroje vyštípané z kamene, hlavně z pazourku, občas si vystačili jen s hroty z opáleného dřeva. Kůže zpracovávali žvýkáním a luhováním ve vodě, sešivali je šlachami a místo jehel jim sloužily pouhé kosti. Stejně jako se on zajímalo ně, zajímali se i oni o něj. Vlastně - byl středem pozornosti, ale protože se o něj staral šaman, zatím se na něj nikdo přímo neobrátil.

Jedno z malých dětí se pokusilo kamenem rozbít kost, aby se dostalo k morku. Basil si uvědomil, že nevidí žádné dítě starší čtyř let. Než se stačil rozmyslet, zformuloval myšlenku způsobem, jímž komunikoval s čarodějem. Současně si uvědomil, že uprostřed rituálu společného jídla, kdy si byli všichni tak blízko, ji budou částečně slyšet i ostatní.

"Před čtyřmi lety přišla krutá zima. Byl špatný lov po mnoho měsíců, museli jsme zabít všechny starce a malé děti," zazněla odpověď.

Basil mlčel. Podle zkazek stařešinů se podobné věci kdysi dávno děly i v osadách, ale přímo si je nepamatoval nikdo. Navíc bůh kříže podobné věci trestal. Bylo to kruté, ale na rozdíl od kněží, kteří někdy přicházeli podél Bečvy, to dokázal pochopit.

Odešel z chatrče, jakmile bylo nejlepší maso snědono. Nedokázal si představit, že by dokázal pozřít zbytky, které se v osadě vyhazovaly nebo dávaly psům. Venku se mu do každého kousku nechráněné kůže okamžitě zakousl mráz.

Pečlivěji se zabalil do kožešiny, současně koutkem oka zahlédl milenecký pár oddávající se společným radovánkám přímo u pramene na zmrzlé půdě. Jim zima nebyla. Uvědomil si, že je mnohem změkčilejší a slabší než oni. Pokud museli zabíjet vlastní děti - nechápal, proč ho šaman nezabil na místě a vzal ho s sebou. Okamžik zvažoval, že se vrátí k ohni a zeptá se šamana přímo tam, ale potom se rozhodl počkat na něj v jeho vlastní chatrči. Neměl rád dluhy, v tom byli s otcem stejní. Rozdmýchal oheň a čekal. Nezáleželo, jak dlouho. První lidé byli trpěliví a Basil se už téhle dovednosti stačil naučit.

"Co po mně chceš?" přivítal šamana otázkou, když se protáhl pod houní uzavírající vchod.

Starý muž nedal najevo nejmenší překvapení. Odložil kožešinu, posadil se a pak zamyšleně přikývl.

"Vci jsou právě jako ty. Chytří, nic jim neujde a nemají rádi dluhy. Potřebuji - potřebujeme od tebe pomoc."

Basil mlčky poslouchal, jak se svět zmenšuje, jak přibývá slabých lidí žijících ve velkých nepohyblivých táborech, jak se jejich myšlenky šíří pralesy, vzbuzují chaos a ztěžují hovor se zvířaty, jak podivné nemoci ničí celé lovecké klany. Šamanův příběh byl chmurný a nedokázal v něm objevit ani stopu naděje. Na jeho konci číhala jen smrt, smrt pro všechny jeho lid.

"A teď k tomu, co od tebe požaduji za to, že jsme ti zachránili život. Chci, aby kmen přežil co nejdéle, i když už vidím náš konec. Oni jsou mí lidé a já jejich šaman. Když se tvoje krev smísí s naší, budeme umět lépe rozmlouvat se zvířaty i v tomhle divném světě. Vaše myšlenky nás nebudou ohlušovat, nemože zabíjet. Ještě je pár míst, kam bych mohl své lidi zavést," dokončil stařec svůj proslov. "Tak mi to řekly březové větvičky a krev z koloucha."

Basil sledoval, jak se nízkým otvorem protahuje mladá žena, která s ním měla tuto noc sdílet lůžko. Šaman původně chtěl co nejvíce jeho děti, ale nakonec ustoupil a dohodli se, že postačí, když počnou tři ženy kmene. Měly za ním docházet, tak jak to příroda požadovala. Přestože od doby, kdy naposledy ležel s Klérou, uplynula dlouhá doba, ženy lovců ho nevzrušovaly. Tak nějak mu připadaly napůl jako muži.

Nevěděl, co jí má říct, dokonce ani neznal její jméno, a už vůbec netušil, jestli s ní dokáže hovořit jako se šamanem. A otázkou zůstávalo, zda s ní vůbec dokáže spát. Místo slov urovnal dřevo na ohni, tak, aby hořelo rovnoměrně, ani rychle ani pomalu, a oheň dokázal v mrazivé lednové noci chatrč alespoň trochu vyhřát. S ohněm to vždy uměl a tady se ve své dovednosti ještě hodně vylepšil. Potom se posadil proti ní a pozoroval ji. Měla dlouhé černé, neobratně seřezané vlasy, do jednoho pramene si vpletla větvičku zmrzlých jeřabin, na kožené tkanici kolem krku se jí houpal náhrdelník z provrtávaných různobarevných kamínků. Jeřabiny mu připomněly šperk, který daroval Kléře. Ocítl se v cizím světě a chtěl z něj pryč, ale to nebylo možné - lovci by ho v pralese snadno dostihli, navíc - navíc nechtěl porušit slovo.

Seděli tak dlouho a Basil nakonec jen pokrčil rameny. Pokud měl nějakou mužnost, zdálo se, že ho v mrazivém pralese nadobro opustila. Lehl si na bok na kožešinu, žena si bez váhání přilehla k němu. Oheň spořádaně plápolal a oni hráli jeden druhého. Příjemnější chvíli za poslední měsíc nezažil. Usnul okamžitě.

Probudilo ho vytí bouře. I do dobře postavené chatrče pronikaly závany větru a pohasínající plameny zběsile tancovaly. Stále leželi na boku opření jeden o druhého. Tiskla se zády k němu, na teplo jejího těla bouře nedosáhla. Hlasitěji zavměla ze snu, vytí vichřice zesílilo, jako by běsnění živlů chtělo vymazat její hlas. Možná hlas jakéhokoliv živého člověka. Zazněla série ran praskajících stromu, ale šaman vybral místo pro tábor dobře a žádný nespádl na chatrče. Stále snící se k němu při tisku silněji, jako by se snažila schovat. Položil jí ruku na bok, sklouzl k úžlabině pasu

a pak k slabinám a do rozkroku. Zavrněla hlasitěji; ve stejném okamžiku se vzrušil. V první chvíli ho probuzený chtíč překvapil, až téměř zase opadl, ona se však prohnula jako luk a přímo ve spánku se mu nabídla. Probudila se, až když do ní vnikl. Už se nestydl. Byla stejně divoká jako on, silná, vášnivá, když sténala vzrušením, značkovala mu záda krvavými šrámy. Po prvním milování si myslela, že chce spát, ale jeho chtíč neochabl a společně usnuli jeden vedle druhého až na potřeby.

Vzbudil se až ráno s nepříjemným pocitem, že se stalo něco, co nemělo, ale dívka už v chatrči nebyla. Večer přišla jiná, dychtivá a plná očekávání. Nechtěl ji zklamat a nezklamal ji.

Dny běžely a jeho život v táboře zapadl do šedé rutiny. Ve dne, mimo rituál společného jídla, si ho nevšimli, jako by byl neviditelný. Pouze mladé ženy občas daly najevo, že ho vidí, ale ty se k němu chovaly jako k dítěti, na které je třeba dát pozor, aby si neublížilo. Dobře věděl, proč to tak je. S muži - lovci nemohl soupeřit v žádné z jejich dovedností, nedokázal se vyrovnat jejich čichu, schopnosti číst zvířecí stopy, vytrvalosti a rychlosti. Snad jen kdyby mluvil s vlky, pak by přinesl víc kořisti. To však nechtěl, připomínalo mu to druhou stránku jeho já, na kterou by nejraději zapomněl. A ženy se o něj staraly, aby byl stále naživu, až na ně v noci přijde řada.

Čas si krátil opravami chýší, splétáním proutěných nádob a výrobou nádobí ze dřeva; to jediné mu získávalo v očích prvních lidí ještě jinou cenu než postavení plemenného býka. Často při práci používal tesák a dobře si všiml pozornosti, kterou jeho nástroj vzbuzoval. Všichni mu ho záviděli. Očekával, že dříve nebo později se ho o něj některý z mužů pokusí připravit.

Šaman postupně s častými přestávkami týden za týdnem vedl kmen víc k východu. Pokud to Basil dokázal odhadnout, prameny obou Bečev zůstaly za nimi, za hřebenem táhnoucím se ze severovýchodu na jihozápad. Za jasných dnů rozeznával přes vrcholky nižších kopců v dáli skalami zubaté vrchy mnohem vyšších hor. V těchto končinách nikdy nebyl a netušil, zda v údolích dole je panenský prales nebo krajina, kterou už stačili poznamenat osadníci. Zima zůstávala stále stejně tuhá, jako by nikdy neměla skončit. Možná na východě trvala déle, to nevěděl. "Bohatá kořist! Dobrý lov!" zazněl po čase opět tak toužebně očekávaný pokřik.

Nevšimal si ho. Den, kdy se všichni dosyta najedí, byl svátek; obdivování úlovku však znamenalo vzdávání holdu lovcům, a to nechtěl. Právě při podobných příležitostech se rozhrávala většina kmenových intrik a pletich. Místo toho pozoroval Pírku, dívku, jejíž dospělé dny právě přicházely, jak se snaží prošíst jelení kůži. Strádání snášela hůře než ostatní a Basil odhadoval, že bude další obětí zimy. V jeho přítomnosti už pohřbili dva mrtvé. Práce šla Pírku špatně, její kostěná jehla byla už opotřebovaná. Basil se už stačil přesvědčit, že najít a připravit si nový nástroj často trvá i několik dnů. Každý se proto snažil cokoliv používat co nejdéle.

"Ukaž," řekl, a když strachem strnula, sám jí vzal jehlu z prstů, tesákem ji přiřízl a vrátil.

"Dej ten nůž, je můj," ozvalo se mu za zády, když se narovnával.

Po téměř dvou měsících života s kmenem už jejich jednoduchému jazyku rozuměl. Pomalu se napřímil a spatřil Huma, velkého silného lovce, který se povýšeně šklebil a natahoval ruku po tesáku. V druhé ruce držel připravený vlastní pazourkový nůž. Na páráni měkkých tkání nástroj lepší než ocel. Basil nic neřekl, zdánlivě poslušně se přiblížil, ale místo aby mu ho dal, zastrčil tesák do pouzdra a udeřil Huma sevřenou pěstí do hrudi. Lovce hlasitě vydechl, jako by mu zásah vyrazil z plic všechny vzduch. Přesto se však rozmáchl, aby úder opětoval, ale Basil nečekal. Přiblížil se, podvlekl své předloktí pod jeho, pomohl si druhou rukou a nasadil páku na loket. Huma vykřikl, poddal se tlaku a přepadl vzad. To už se sbíhali ostatní příslušníci tlupy a halasně bojující povzbuzovali.

Velký lovec se vyhrabal na nohy, nozdry se mu rozšiřovaly, jak vztekle dýchal. Basil odstoupil a klidně ho pozoroval. Huma byl vysoký stejně jako on, ale vzhledem k robustnější tělesné stavbě mnohem silnější a těžší. Přesto se nebál. Jako by strach nechal někde za sebou. Čas se protáhl, viděl, jak se k němu Huma přibližuje, registroval jeho spárům podobné ruce, silné jako nohy obyčejného muže. Části svého já uvažoval, proč se nebojí, a vzpomínal na to, kdy se naposledy třásl život. Prsty silné jako dubové kolíky na přitloukání plachet k zemi se mu obemknuly kolem zápěstí. Naznačil kolenem kop do slabin, Huma se vytočil bokem, aby se kryl, Basil mu místo kopu zaklesl lýtkem nohu za nohu a pádem vpřed ho povalil. Než se lovec vzpamatoval, udeřil ho oběma rukama jako kladivem. Panenky silného muže se rozšířily, plavaly v bělmu jako žlutek v rozbitém vajíčku. Basil udeřil podruhé. Těžké rysy širokého obličje se zalily krví.

Slyšel sám sebe hlasitě oddechovat, zoufale bojoval s nutkáním udeřit ještě jednou a zabít. Pak si uvědomil, že vstává, stojí nad poraženým a lapá pod dechu. Výhrál. Nad ním i nad sebou. Musel se opřít, aby se udržel na nohou, i krátký boj ho stál mnoho sil.

"Postarejte se o něj a dbejte, aby na něj zůstala důstojně část masa. Právě on se o dnešní úlovek nejvíce zasloužil," přikázal s autoritou, o níž netušil, kde se bere, a odešel stranou od hlavního ohniště, aby se zhroutil pryč z dohledu ostatních.

Z dálky sledoval, jak se kmenový život rychle vrací do obvyklých kolejí, všichni nyní horečnatě spolupracovali na přípravě hostiny. Neměl chuť se k nim připojit, nepatřil k nim. Místo toho dřepěl na patách pod zasněženou jedlí, jejíž nejnižší větve ho chránily před větrem, a vychutnával teplo vlastního těla.

"Ty se smrti nebojíš," vytrhl ho ze zamyšlení známý hlas.

Až za okamžik si uvědomil, že to není hlas, ale ozvěna myšlenek.

Starý šaman seděl na patách přímo před ním.

Kdyby nebylo stop, přísahal by, že se tam dostal nějakým kouzlem.

"Ani malosti," dodal. Basil nechápal.

"Ani toho, že tě budou považovat za malého muže," vysvětlil stařec.

Basil si uvědomil, že šaman vypadá hubeněji, než když se spolu bavili poprvé. I na něm si krutá zima vybírala svou daň.

"Nebojím," odpověděl. "Vybral jsem si svou cestu. Vybral jsem si sám a vybral jsem si ji správně. Co víc si muž může přát?"

"Ano," přikývl šaman. "Ale jedna věc je zvolit správnou cestu a druhá, jak daleko se po ní dá dojít. Kyprý zadek a Šedivka nosí v břiše tvé děti," změnil téma.

Byla to dobrá zpráva, ale Basilovy pocity byly smíšené.

"To je pro kmen dobré," pronesl nakonec napůl utopen ve vlastních myšlenkách.

"Ano," přikývl šaman, "ale ještě musí obě přežít zimu. Bude to nejhorší zima, která kdy Lovce potkala. Řekli mi to ještě nenarození potomci sov."

Oči starého muže se najednou propadly dovnitř a na okamžik připomínal dávnou vyschlou mumifikovanou mrtvolu.

Basila současně roztřásla zima.

"Jídlo pro velkého bojovníka a mocného šamana," vyrušila muže z jejich chmurného rozjímání Pírko.

Na listech kapradí přinášela velký kus masa, ze kterého ještě odkapával tuk.

Basil polkl překvapením. Až dosud mu nepřináleželo žádné privilegium velkých lovců a každé sousto si musel vybojovat u společného ohně.

Stařec se usmál a zmizel.

Kus, který muži kmene ulovili, byl starý a houževnatý, ale Basil po celou dobu, kdy maso žvýkal, předstíral, že mu velmi chutná. Dívčiny oči se rozzářily spokojeností. Až když spolkl poslední sousto, zvedla se a vyrazila za svou večeří.

Večer dřepěl u ohně ve vlastní malé chatrči, kterou mu šaman přidělil, aby snadněji dokázal obtěžkat tři ženy kmene.

Stařec původně předpokládal, že se bude milovat v kruhu ostatních příslušníků, aby každý dobře viděl, jak si počíná.

Basilovi se až po dlouhé výměně názorů podařilo vůdce kmene přesvědčit, že v tom případě by se děti nikdy nedočkaly.

Podle závanu chladného vzduchu poznal, že někdo odhrnul zástěnu z kožešiny a vstupuje dovnitř. Očekával známý otisk myslí Křivé ruky, hodné ženy, které v mládí divoké prase zlomilo ramenní kost a ta jí pak špatně srostla, ale tenhle vzor nepoznal. Myslí žen byly v očekávání milování jiné a současně mnohem zřetelnější. Možná to bylo proto, že právě v tu chvíli ho považovaly za důležitého. Otočil se a spatřil Pírko.

Téměř stydlivě se po kolenou přiblížila až k ohni. Na první pohled byla zmrzlá; bez uvažování přiložil rozštípnuté poleno a prohrábl žhavé uhlíky, aby uvolnily žár.

"Tebe ale šaman neposlal," řekl tiše a nespouštěl z ní oči.

Bůhvíproč se po dlouhé době zase jednou styděl.

Dívka zavrtěla hlavou.

"Neposlal, dala jsem Křivé ruce své kamínky, abych sem mohla přijít místo ní."

Basil si až teď všiml, že už nemá svůj náhrdelník. Najednou nevěděl, po které cestě jít, která je ta správná. Mlčel a snažil se, aby oheň hřál co nejvíce a hořel co nejméně.

"Víš, dalo mi hodně práce, než jsem našla tak hezké kamínky a všechny je provrtala."

"Já vím," odpověděl.

Ráno Pírku nedovolil odejít a z chatrče vyšli společně. Udivených pohledů si nevšímal a hned vyhledal šamana.

"Už za mnou neposílej žádné ženy," řekl mu místo pozdravu.

Stařec udiveně nazdvihl obočí. "Muž může mít mnoho žen," opáčil.

"Přesně tolik, o kolik se dokáže postarat," souhlasil Basil. "Nejsem moc dobrý lovec."

Starý muž na znamení, že je mu vše jasné, jen mlčky přikývl. Až o chvíli později se v jeho zachmuřené tváři na krátko mihl úsměv.

Od chvíle, kdy se Basil přestal bránit vlčí strážce své myslí, navazoval kontakt s vlky mnohem snadněji než dřív a dokonce občas i bez snahy zachycoval záblesky vlčích vědomí z okolí. Pomáhalo mu to v poznání terénu, zvyklostí zvířete a díky tomu se zřídka kdy vracel bez alespoň malého úlovku. Byla spousta úspěšnějších lovců než on, ale on nedbal na zvyklosti a přes nevraživé pohledy ostatních odevzdával do společné kuchyně jen část. Všichni si mysleli, že se živí na úkor ostatních, ale od chvíle, kdy přemohl Humu, se mu nikdo neodvážil postavit.

Pletli se, spokojil se s poctivým podílem lovce a ukradnutý díl kořisti přenechával Pírku. Měl dojem, že útlá dívka by bez dávek jídla navíc stupňující se zimu nepřežila.

Na konci února udeřily kruté mrazy a přetrvávaly až do půli března. Ani nejlepší lovci už více než deset dní nenarazili na kořist, která by stála za to, a šaman vedl kmen dolů, do údolí k řekám.

Toho večera se Basil vrátil z osamělého lovu vyčerpaný a promrzlý. Všichni vlci, které potkal, byli na kost vyhublí a žádný neměl v mysli zřetelný otisk čerstvé stopy jelena, srnce nebo jiné kořisti. Co víc, potkal pár silných samců, kteří přišli z dalekého jihu a svolávali smečky k lovu na stáda dobytka namačkaného v ohradách. Pokud to dokázal odhadnout, běželi odkudsi z jihu pět dní a pět nocí, aby svolali smečku k útoku na lidská obydlí.

Klečel v chatrném přístřešku těsně u ohně a Pírko seděla vedle něj a opírala se o něj zády, aby jí bylo co nejtepleji. Proti nim se krčil šaman s desetiletým chlapcem. Basil už pochopil rčení starých, že zima přináší hlad, hlad přináší chlad a chlad přináší smrt. Lidé se teď drželi pohromadě víc než kdykoliv dříve. Basil sám si nepamatoval, kdy naposledy mu bylo teplo. Mráz, zima a chlad pronikaly do záhybu i té nejniternější myšlenky. "Někde daleko válčí lidé s lidmi, tvoji lidé," pohlédl šaman na Basila. "Je jich hodně a myšlenky jejich umírání mě ruší. Nedokážu vystopovat zvíř. Nebo tady žádná není. Zima je dlouhá a krutá. Brzy budou muset umřít staré ženy a staří muži."

Basil stiskl zuby a položil Pírku ruku na rameno. Ještě víc pohubla, bylo otázkou času, kdy ji hlad dostane.

"Vidím kořist, velké stádo tučných býků.

Přivedu je," řekl tiše.

Cítil, jak šaman pátrá po jeho myšlenkách, a otevřel se mu. Setkání s lidmi tvého druhu nám obvykle přináší smrt, prokletí nemocí, dostalo se mu neslyšného varování.

Vyrazili hned následujícího rána, Basil, Huma a pět dalších lovců kmene. Mráz nepolevoval, klouzali po svazích hlubokých údolí, překonávali zamrzlé řeky a zase se šplhali vzhůru k hřebenům. První dva dny Basil lovcům stačil třetí den bojoval s rostoucím vyčerpáním, pálením v nohou, bodáním v plicích. Čtvrtý den vstal jen s největším sebezapřením a zachránilo ho pouze to, že kopce zmizely a krajina se změnila v rovinu. Zima však byla stále stejná. Vegetace se ztratila pod sněhovým příkrovem, procházeli okolo větví, které by se v léty nacházely vysoko nad hlavami dospělého muže. Před večerem začal Basil kašlat krev a svazek oštěpů, který s sebou nesl, mu připadal těžký jako z olova. Huma ho pouze mlčky pozoroval a neřekl nic.

Ke spánku se uložili pod košatým dubem.

Odházeli sníh, vytvořili z něj hradbu a lehli si na nalámané větve. Takovou noc nemohl přežít žádný člověk.

Ráno se Basilovi podlamovaly nohy a věděl, že zpáteční cestu nevydrží. Vlastně si ani nebyl jistý, zda dožije večera.

Ale musel zařídít ještě jednu věc, musel ukrást dobytek a současně jim zabránit, aby si nevzali příliš mnoho. Nechtěl, aby kvůli přežití jedněch umřeli druzí.

"Jsme blízko," oznámil chraplavě po dvou hodinách klusu.

Vytušil to podle vzpomínek vlka a podle toho, že hluk způsobený myšlenkami cizích lidí zněl stále hlasitěji. Zmínil rychlost a zanedlouho narazili na první míř obklopený mýtinou. Všichni lovci včetně Humy mýtinu obezřetně obešli. Basil je chápal. Pach dlouho mrtvého ohně pro ně představoval smrt a zmar. Ještě před soumrakem došli na konec pralesa a před sebou spatřili temnou siluetu dřevěnou palisádou obehnané vesnice. Basil na okamžik zápasil s touhou zapomenou na lovce oděné v kůži, na jejich drsný život v pralesích a přidat se k neznámým lidem v osadě. Jenomže ti by na smrt nemocného cizince pravděpodobně nepřijali, v nejkrutějším období roku představoval jen další hladový krk k nasycení.

Navíc šamanovi a jeho lidem slíbil, že přivede kořist. Slíbil.

Vyplivl chrchel krvavých hlenů a snažil se nevšímat horkosti, která ho víc a víc rozpalovala.

"Začne sněžit," ukázal k nízké olovené obloze. "Po soumraku vyvedu kořist ven. Tady ji zabijeme a vezmeme s sebou masa, kolik uneseme. Budeme muset jít co nejrychleji, abychom byli co nejdál, až nás začnou sledovat."

"Proč nevejdeme do velké dřevěné chatrče a neprobijeme všechny?" zeptal se jeden z mužů.

Basil v pachu jeho těla rozpoznával strach.

Nedivil se mu. Vesnice mu musela připadat jako jedna obrovská chatrč a podle jeho zkušeností lovce z pralesa jen nepředstavitelně silní obrové potřebovali tak veliký příbytek.

"Mohli bychom si pak vzít všechnu kořist a nikdo by nás nepronásledoval."

Basil polkl, aby potlačil nutkání zvracet.

V žaludku sice stejně nic neměl, ale ještě víc by ho to oslabilo.

„Jsem náčelník tohoto lovu, uděláme to, jak jsem řekl," odpověděl s hrdelním přízvukem a zaznělo to jako vlčí zavrčení. Viděl, jak Natan, nejmladší z lovců, pomalu sahá po své kamenné palici, sledoval i vyčkávajícího Humu. Ušklíbl se mladíkovi do očí a ten ruku stáhl. Velký lovec neudělal nic. Dokázal posoudit Basilův stav lépe než mladý muž a neměl zapotřebí riskovat souboj.

"Počkáme do setmění," přikázal Basil a sám se první svezl k zemi. Už mu nezbývala síla ani na to, aby pod sebe nalámal větve stromů.

Zanedlouho přesně podle jeho odhadu začalo sněžit. Zpočátku byly vločky velké a lenivě se snášely v bezvětří, posléze se zvedl vítr a vzduch se zaplnil drobnými krystalky ledu.

"Počkejte tady na mě, vím, jak se dostat dovnitř i ven," zachraptěl Basil a zvedl se. Bořil se do vysokého sněhu a přikrčen se přibližoval k vesnici. V létě palisáda dosahovala do výšky dvou dospělých mužů, teď stačilo najít návětrnou stranu a vyšplhat se po závěji. S úsilím se přehoupl přes vrchol naostřených kůlů a dopadl na druhou stranu jako pytel obilí. Ve tmě a stupňujícím se vichru mu trvalo, než se zorientoval. Černý sněhem zasypáných chalupe neprosvěcoval ani nejmenší záblesk ohně. Basil necítil zkrhlé ruce ani nohy a myšlenka na teplo mu připadala jako dárny sen. Konečně byl u ohrady. V jednom chumlu se v ní mačkaly krávy, mladí býčci a ovce. Pocítil osten závisti. Byla to bohatá osada. Vybral pět kusů. V první chvíli měl strach, že je nedokáže od stáda oddělit, ale potom mu pomohlo jeho vlčí já. Pět mladým býčkům vštěpil obraz pomalu se přibližujících vlků a jedinou možnou cestu do bezpečí. Z posledních sil otevřel závoru brány a vyvedl dobytek do tmy.

Jak dorazil na místo, kde na něj čekali ostatní lovci, si sám nepamatoval. Probral se u stromu, jednou rukou zaklesnutý za větev, aby se vůbec udržel na nohou.

"Porazte je a poberte, co nejvíc masa můžete," dokázal ještě zamumlat a zhroutil se do sněhu.

Napůl v mrákotách sledoval muže při práci.

Maso naporcovat, převázat šlahouny větví a šlach pro ně bylo dílem okamžiku. Nikdo z nich nenesl méně než sto liber, spíš více. Natan si naložil svůj náklad na ramena, jeho pohrdlivý pohled se střetl s kalným Basilovým očima. Ušklíbl se a rychlým krokem vyrazil po téměř nezřetelné stopě zpátky. Ostatní lovci si umírajícího Basila nevšímali vůbec. Zabořil obličej do sněhu a uvědomil si, že už je mu mnohem lépe. Zima pominula, horečka také a žaludek se uklidnil. Cítil se spokojeně a vyrovnaně. Pak ho z hlubiny posledního spánku někdo vytáhl nahoru, strčil mu do úst kus syrového masa, položil ho na něco natřásajícího se a táhl ho tmou kamsi pryč. Nemelodický škrábavý zvuk prodírající se až dovnitř hlavy mu zabraňoval usnout.

Probudil se s pocitem ulepenosti a plnými ústy. Sáhl si na tvář, byla celá od krve. V ústech cítil maso natrávené vlastními slinami. Zvedl hlavu a spatřil pohyblivý se koruny stromů.

Pochopil, že skřipavý zvuk není klam, ale drhnutí naloženého smyku o větve a kmeny. Vedle něho ležel obrovský balík masa. Obrátil se a spatřil kožešinou zahalená záda a potom zbrocený zátylek.

"Zkusím jít," zaskřehotal.

Muž se otočil, v jeho zarostlé, ledem ojiněné tváři se objevil úsměv.

"To je dobře, odpočívals tři dny," prohlásil. Až nyní poznal Basil Humu.

Během dalších čtyř dnů cesty se Basil částečně vzpamatoval. Do tábora dorazili krátce před soumrakem. Místo radostného ruchu a tváří lesknoucích se tukem je přivítalo ticho, všichni lidé se shromáždili u jediného ohně. Nemusel se ptát, špatná zpráva byla obsažena v každé mysli jako vytesána kamene. Šaman umíral. Prodral se zástupem lidí a spatřil staříka na loži z kožešin mezi dvěma ohni. Vrásčitou tvář měl popelavě šedou, hrudník promáčklý a vrstvou bláta, drcených kořinek a pavučin rozprostřenou na kůži prosakovala krev. Pokusil se něco říct, ale bylo to jen neartikulované zabublání, kterému nikdo nerozuměl. Basil však jeho myšlenky slyšel zřetelně. V nich nebyla po smrtelné agonii ani stopa, byly zřetelné a zvukné.

Donesli jste maso, jak jsi sliboval, zachránil jsi kmen. Už jsem měl být dávno mrtvý, ale potřebuji si s tebou ještě promluvit.

Přihlížející lidé sice neslyšeli nic, ale pochopili, že umírající šaman a Basil spolu vedou rozhovor. Ustoupili a vytvořili kolem nich prostor.

Naše ženy chovají v břiše tvé děti, můj lid díky nim možná přežije déle, pokračoval starý muž v neslyšném monologu.

Splnil jsi, co jsi slíbil.

Je to tak, souhlasil Hasil.

Naneštěstí na mě spadl strom a za chvíli umřu.

Taková nehoda může potkat i nejpohotovějšího muže, nejen neobratného starce, jako jsem já. Jenomže tady není nikdo, kdo by mě nahradil, vedl můj lid po úzkých stezkách do příštích dnů, vábil zvěř pod oštěpy lovců a odvracel zlo. Dávna loviště jsou stále menší, musíme být tiší jako myši a skrývat se před lidmi tvého druhu. Stačí, aby nás jednou spatřili, a uštvou nás jako smečka Jelena, nebo nás, jako mnoho jiných, postihne zlá kletba, kterou okolo sebe šíříte. To vše je, byla, moje práce.

Určitě si vychováváš nástupce, vmísil se Hasil do myšlenek umírajícího.

Ano, souhlasil šaman, je to ten chlapec, kterého jsi se mnou viděl. Jenomže věst kmen dokáže, až se z něj stane muž. A na to bude pár let třeba. Žádám tě, abys ...

Basil zalapal po dechu.

Ne! vykřikl v duchu a z dálky mu odpovědělo vytí vlků. Já nejsem z tvého lidu, splnil jsem, co jsem slíbil! Každý den mezi vámi je pro mě jako sto let, každý večer jsem vyčerpaný, na umření! Za čtyři roky budu dávno mrtvý!

Chtěl starému muži vmést svůj nesouhlas do tváře, vykřičet na něj svůj odpor hlasem i myšlenkami, ale nedokázal se ubránit proudu obrazů, vzpomínek, zážitků a zkušeností proudících do jeho mysli s brutální silou. Křečovitě zatínal nehty až do masa, aby se ubránil řadě cizích životů plnicích jeho vědomí. Konečně nával pominul. Se vztekem zkřiveným obličejem se obrátil k šamanovi, ale vzápětí si uvědomil, že mu nikdo neodpovídá, že hlas starého muže definitivně zmlkl. Rozhlédl se po ostatních a ve všech tvářích spatřil strach, strach z budoucnosti. Křivá ruka i Šedivka upíraly zrak k zemi stejně jako ostatní, Pírko na něm visela pohledem. Odejdu od nich hned teď rozhodl se.

"Naučili jsme se krást zvířata lidem ve velké dřevěné chýši, je to snadné. Dokážeme žít i bez šamana," zaslechl Natanův hlas.

Žádný lovec se nevydá na stezku, kterou neukážu!" pronesl Basil do ticha.

Strach z tváří jako na povel zmizel a vystřídala ho důvěra. S hrůzou si uvědomil, že sám sobě navzdory přijal úlohu vůdce kmene.

"Někdo jako ty mi nebude rozkazovat!" zavrčel Natan, a než stačil vyslovit rituální výzvu k souboji, udeřil ho Huma přes Ústa a srazil mladíka k zemi.

"Štěnata nemohou zápasit s dospělými a už vůbec ne s vlky, mohla by si ublížit."

"Natrhejte byliny a nasbírejte dříví na pohřební hranici, spálíme mrtvého," vyzval Basil ženy k přípravě rituálu, který ve své mysli viděl snad desettisíckrát. Jeho vlastní vzpomínky se mu prolínaly s minulostí Sahající do vzdálenosti, větší, než byl schopen pochopit. Věděl Jen, že Jeho předchůdci kráčeli po stejné cestě jako on sám.

"A ty se dívej, at' nic nezapomeneš. Za tři zimy odcházím a ty sám se budeš starat o kmen," štěkl na chlapce, šamanova nástupce.

Tři roky, napadlo ho. S trochou štěstí to tři roky může vydržet.

Zima, čas hladu a smrti, skončila až na začátku dubna. To už byla břicha Šedivky, Křivé ruky a Martenky, tří žen, které Basil obtěžkal, velká jako malý bubínek. O čtrnáct dní později mu Pírko šťastně oznámila, že i ona čeká jeho dítě.

Basil už s žádnou z žen nikdy nespál, protože hovory s vlky, vaření lektvarů umožňujících nahlížet do budoucna a vysílat lovce na správná místa mu ubíralo spoustu sil. Pírko s ním zůstávala v jeho chatrči a pomáhala mu, jak nejlépe dokázala. Věděl, že mnoha Lovcům to vadí, ale otevřeně se proti němu nikdo nepostavil.

Huma stále zůstával první z mužů plnicích jeho pokyny.

Vzáří se Šedivce a Křivé ruce narodili chlapec a holčička, Martenka umřela. Další noci měl Basil zlý sen. Viděl velkého šedého vlka umírajícího hladem. Vedle něj ležel v závěji uvězněný jelen s polámanými nohama. Vlk už však byl příliš

slabý na to, aby se ke kořisti doplazil a zabil ji. Jedno varování věšteckého snu bylo jasné, druhé mu unikalo. Probudil se a snažil se najít i zbytek varování, ale neuspěl.

"Bude krutá zima," byla první Basilova slova toho rána. "Naše tváře musí být kulaté tukem, nebo se Jara nedožijeme." Jako by mu bůh Lovců chtěl pomoci, jejich úlovky byly bohaté a hojné. Lidé na rozdíl od něj nepropadali trudnomyslnosti a oddávali se době blahobytu. Oni však neviděli do budoucna dál než dva tři týdny, nevařili lektvary a neměli prorocká vidění.

Sníh napadl v polovičce října. Basil seděl na patách pod stromem, pozoroval ženy připravující na rozpálených kamenech maso a kojící Šedivku a Křivou ruku. Obě ženy vypadaly spokojené a jejich děti živěné tučným mateřským mlékem utěšeně tloustly. Basil pohladil Pírko po zádech. Její břicho rostlo každým dnem a napínalo kůži.

Až do prosince se jim dařilo dobře, ale potom udeřily mrazy, při kterých stromy křehly na led, napadlo několik metrů sněhu a ani Basil ne mohl vystopovat mrazivou smrtí spoutané duše zvířat. Začal hlad. Věděl, že dříve nebo později bude muset, tak jak to dělaly nesčetné generace před ním, nechat zabít nejstarší. Bránil se tomu, bylo to proti jeho přesvědčení, ale věděl, že bude muset ustoupit před nutností.

Urputně se snažil, hovořil s vlky, míchal silnější a silnější lektvary pro cestování po stezkách budoucnosti, všechno marně. Tuk z tváří lidí mizel a místo něho se v nich objevovaly stále zřetelnější kosti.

Po čtrnácti dnech bez kořisti se na ně všechny usmálo štěstí. V údolí, z něhož vytékala k jihovýchodu malá říčka, narazili na stádo dlouhorožých ovce. Zvířata vypadala značně zbědovaná, držela se pohromadě u řeky a snažila se prohrabat k trávě pod sněhem. Basil od pohledu poznal, že ještě nedávno se o ně někdo staral. Nechal kmen utábořit se výš v pralese a sám zkoumal situaci. Dobře si pamatoval, co říkal starý šaman o setkání Lovců s lidmi z nížin. Přinášelo smrt.

I v údolí byl sníh přemrzlý a praskal pod sněžnicemi. Řeka však úplně nezamrzla, na několika místech se stále vylévala na led a stoupala z ní pára, jako by byla horká. Vklidně hlaď Basil zahlédl vlastní tvář. Během roku zestárl o patnáct let, obličej měl plný vrasek a oči napůl šílené Dlouhé nestříhané vlasy mu zešedivěly.

Opatrně, malými doušky, aby se voda při polykání stačila alespoň trochu ohřát, se napil a pokračoval v obhlídce. Stále nespátřil žádné stopy po lidech. Louka vznikla bez přispění lidské ruky - pravděpodobně díky bahnu přinášenému každoročními záplavami. Napadlo ho, že pastevce v údolí zavřel sníh a oni raději obětovali stádo, než aby tu zůstali celou zimu. J když už se začínalo smrákat, rozhodl se okolí obejít ještě jednou. Nedaleko vyústění potoka u hluboké rokliny narazil na sněhem napůl zasypaný přístřešek a po chvíli dalšího hledání objevil tři zkroucená těla. Byla neskutečnou silou vmáčknutá mezi balvany o kus níž. Odhadl, že pastevce utopil prudký vodní příval. Podle stavu mrtvol se to muselo stát před mnoha měsíci. Dál se na místě nezdržoval, vybral dvě nejslabší ovce a hnal je nahoru do pralesa. Večer vyčerpán mrazem i fyzickou námahou spokojeně klimbal u ohně. Měl za to, že vidina umírajícího vlka byla zažehnána. Stádo jim vy stačí na několik dlouhých týdnů, možná až do jara. Dalšího dne přihnal ještě jednu ovci a pak další. Na kost vyhublé tváře začínaly obrůstat tukem. Do očí se vracel život.

Basila probudilo hlasité lapání po dechu. Nebylo to zakašlání: které se ozývalo každou chvíli. Znělo zoufale jako by slyšel poslední vzdechy tonoucího. V mžiku byl na nohou, automaticky přikryl Pírko vlastní kožešinou a spěchal do chatrče, odkud se chroptění rozléhalo. Krahuj, jeden ze starších mužů, ležel zkroucený na boku, tvář pokrytou červenými skvrnami a chroptěl. Basil netušil, jak by mu mohl pomoci. Než stačil ostatní vyhnat ven, byl stařec mrtvý.

Vyšel z chatrče a střetl se s vystrašenými pohledy shromážděného kmene. To nebyla smrt, na kterou byli zvyklí. I sám Basil cítil strach. Mohlo to mít něco společného s ovci, které před čtyřmi dny porazili a vyudili?

"Špatné místo," prohlásil, "Smrt navštívila chatrč a vybrala si Krahuje. Jdeme pryč."

Nestačilo to. Po tři dny každou noc změnili tábořiště, ale vždy někdo umřel, a pokaždé se v dalších a dalších tvářích začaly objevovat náznaky rudých skvrn.

Basil tančil, pátil vonné byliny, prováděl všechny rituály, které znal z převzatých vzpomínek, ale všechno bylo zbytečné. Cítil vinu. Možná umírali, protože dovolil sníst ovce, možná nedokázal Lovcům pomoci, protože v jejich bohy nevěřil. Začal v duchu oslovovat staré bohy osadníků a několikrát se obrátil i k bohu na kříži. Nic nepomáhalo. Byl zoufalý, ale své zoufalství si nechával jen pro sebe. Přestože jim smrt dýchala na záda, zůstával poslední nadějí pro svůj lid.

Při čtvrtém stěhování zakázal rozebrat chatrč, v níž umřeli další dva lidé.

Smrt si oblíbila tuhle chatrč, necháme ji tady," rozhodl.

Natan se chystal vejít dovnitř, ale Basil mu zastoupil cestu.

"Spálíme ji, smrt je uvnitř," oznámil mu. "Mám tam své nejlepší kůže!" vztekal se mladík, ale Basil nepovolil. Potom si v jeho zuřivosti otevřeně myslí přečetl víc. Vešel do chatrče a pod Natanovým lůžkem našel měch na vodu a jednu silnou vlněnou deku. Vynesl věci ven.

"To jsi vzal z místa, kde umřeli ti muži v údolí. I když jsem vám zakázal tam chodit" řekl tiše, ale hlas mu vřel vztekem. Jako pokaždé, když se dokonale neovládal, se mu vzpomínky prolínaly a nevěděl, zda je Valachem Basilem, nebo potomkem tisíců generací loveckých šamanů. Vlastně byl Obojím, stál na rozhraní světů.

Lidé se seběhli a tvářili se nechápavě. Basil si uvědomil, že delší dobu nemluví, pouze vrčí jako vlk a hlasitě vyje.

"Ukradl z místa smrti lidí tyhle věci a přivolal na nás kletbu," vrátil se k řeči Lovců.

Tvář nastavoval ledovému vzduchu a pohled upíral k obloze, k cloně mraků slibující další sníh. Věděl, že přijde a že ho

bude hodně.

Lidé mlčeli a čekali. Basil cítil jejich strach a Natanovu nenávist. Dál vzhlížel k obloze, ale svým druhým zrakem viděl, jak mladík sahá po pazourkovém ostří za pasem. Už ho držel v ruce. Měl chuť nechat ho útok dokončit, pak by už nemusel vidět umírání svého lidu. Teď to přijde. List kapradiny se zatřásl, vzduchem se mihlo vlčí tělo, čelisti cvakly. Natan se zhroutil k zemi s prokousnutým hrdlem, lidé o krok ustoupili. Vlk zavrčel, jako by chtěl bránit svou kořist. V zdát se je špatné, vzdát se je vždy špatné, pochopil Basil.

"Zkusíme utéct kletbě," řekl nahlas a otočil se k odchodu.

Stěhovali se každý den, ale každý den umíral někdo další, bylo to jako putovat se smrtí. Jed- noho rána ho vzbudilo horko. Ten pocit byl tak nezvyklý, že se polekal. Nic se nedělo, jen Pírko, která se k němu jako každou noc tiskla, žhnula jako uhlík rozpálený do červena. Basilovi se sevřelo hrdlo, ale jeho druhé já, já stvořené vzpomínkami, vědělo. Ji jedinou pochoval, a udělal to sám.

Po čtrnácti dnech zůstal on, Huma, Křivá ruka a Šedivka a jejich děti. Seděli v jediné chatrči u společného ohně, Basil se cítil k smrti vyčerpán a přes popraskané žilky v očích viděl svět růžově. Šedivka mu řekla, že vypadá jako umírající vlk.

"Umřu," řekl najednou Huma. "Cítím horkost. Každý cítil horkost, než se začaly objevovat skvrny."

Basil mlčel. Na slova velkého muže nebylo co říct.

"Byl jsem nejsilnější, a proto jsem vydržel nejdéle," pokračoval obr v hovoru.

"Proč jsi se postavil na mou stranu, po tom, co jsem tě porazil v souboji?" zeptal se Basil na věc, která mu dlouho ležela v hlavě.

"Není ostuda být poražen lepším mužem, a ty jsi lepší muž," zasmál se Huma a na čele tnu na okamžik vyvstala ještě nezřetelná skvrna.

"Lepší? Nedokázal jsem udržet náš lid při životě. Tak dobrý jsem muž," odpověděl Basil.

Vlastní slova mu chutnala žlučí. Huma pokrčil rameny.

"Když medvěd zaútočí, i nejlepší lovec je ztracen. Může se jen pokusit, a to ty jsi udělal. A kromě toho, v dětech Šedivky a Křivé ruky náš lid pokračuje. Ty se o ně postaráš, já to vím."

Basil přihodil na oheň poleno a poprvé od smrti Pírka pocítil něco podobajícího se radosti. Obě ženy i jejich děti vypadaly naprosto zdravě.

"Kletba na ně neúčinkuje, protože ženy v sobě mají tvé semeno a děti tvou krev," uvažoval velký lovec dál.

A Pírko? ptal se v duchu smutně Basil. Pírko byla slabá, odpověděl si sám.

"Půjčíš mi tvůj všechno řezající nůž? Moc bych si přál vyzkoušet ho," změnil téma Huma.

Skvrny na jeho tváři byly každým okamžikem zřetelnější.

Basil mu tesák podal rukojetí napřed. Během roku každodenního používání se čepel o půl palce zúžila, ale pořád to byla dokonalá zbraň a pracovní nástroj v jednom.

"Je tvůj," řekl tiše.

Velký muž se šťastně usmál, chvíli si tesák prohlížel a hrál si s ním.

"Je krásný. Strašně moc jsem ho chtěl." Potom si lehl na záda, tesák si položil na hrud' a zdálo se, že okamžitě usnul.

Basil mu jeho chladnokrevnost záviděl. Pohledem sklouzl na ženy a své děti.

"Půjďme taky spát," oznámil jim.

Ráno se vzbudil s vědomím, že něco definitivně skončilo. Šedivka s Křivou rukou i děti ještě klidně oddechovaly, Huma už v chatrči nebyl. Našel ho venku s tesákem zabodnutým do srdce. Skvrny na jeho tváři byly zřetelné a na obličejích měl patrné modře na běhle žíly. Kletba se ho nakonec zmocnila, ale on jí utekl.

Basil se napřímil, zhluboka se nadechl a vydechl. Pohledem zabloudiv k chatrči. Už věděl, jak vypadala zvířata, která nosila zahnuté, ke konci se zužující zuby, které chatrč podpíraly. Věděl, že někde daleko na východě by je ještě mohl potkat. Ale tam by Šedivku s Křivou rukou ani své děti při životě neudržel.

"Pane! Vždyť u nás už jste pro berně byl na začátku zimy!"

Stařec s prošeďivělým plnovousem klečel ve sněhu na kolenou a vzpínal ruce k muži v železné zbroji. Ten seděl s mečem na kolenou na velkém dřevěném křesle. Po pravici ozbrojence stál hubený muž s psací deskou zavěšenou na popruhu, kalamářem v dlani a naostřeným husím brkem v druhé ruce.

"Ignáci? Kolik jsme tady na začátku zimy vybrali?" zeptal se Krasmer, pohodlně se zaklonil na svém stolci a pohrdavým pohledem přešel osadníky shromážděné okolo.

Tiskli se k chalupám utopeným ve sněhu, jako by je jejich příbytky mohly ochránit před jeho hněvem. Pak se zadíval na své vlastní muže. Ne všichni byli oděni v železe jako on, ale všichni měli meče a štíty. Tucet nejlepších bojovníků široko daleko. Stával se velkým mužem a na osadách utopených v divočině mu přestávalo záležet. Tahle však byla něco speciálního, tahle mu pila krev.

"Vybrali jsme dvě ovce za každé stavení a půl telete k tomu, pane. A ještě deset pytlů obilí. Je to víc než kdekoliv jinde."

Krasmer zamručel a pohledem zabloudiv k dívčí tváři vedle mohutného zarostlého muže. Ten se opíralo sekeru.

Pohrdlivě se sám pro sebe usmál. Tihle Valaši a jejich směšné sekyrky. Sice všichni páchli zvířaty, se kterými žili v chalupách jako nuzáci, ale tahle holka byla hezká. Na rozdíl od jejího otce. Vlastní vtip ho pobavil a uchechtl se.

"A kolik jsme vybrali minulou zimu?" obrátil se na svého zapisovatele a poradce.

Krasmerovi se zdálo, že někde mezi stromy obklopujícími osadu vidí pohyb, ale bylo to jen mihotání větrem zvrženého sněhu. Každého, kdo strávil příliš mnoho času v těchto chmurných kopcích plných vlků a divé zvěře, po čase začaly šálit smysly.

"Nic, pane. Dva místní usedlíci, Vlk Basil a Medvěd Basil, spálili úrodu a většinu ovcí vyhnali do tmy. Ztratili jsme

tehdy šest lidí," odpověděl Ignác bez známky jakéhokoliv pocitu v hlase.

"Ale chamrad' přežila, to znamená, že jim něco zůstalo. Něco, co nepřiznali svému pánovi! A právě to si vezmu dnes! A taky něco navíc, jako úroky!" zachechtal se Krasmer, svezl se z dřevěného trůnu a zamířil k dívce, která ho zaujala.

"Ať ví, koho slovo je zákon!"

Ze stínu jedné z chalup se vynořil velký muž celý ve vlčích kůžích. Krasmer nejprve sáhl po meči, ale pak si všiml, že přichází nemá žádnou zbraň. S ulehčením zaregistroval, že jeho muži jsou ve střehu.

"A ty jsi kdo?" oslovil cizince klidně.

Bylo dobré ukázat lidem odvahu. Muž neodpověděl, pouze pomalu kráčel blíž. V jeho postoji nebylo nic výhružného. Tvář měl zarostlou, vlasy dlouhé a šedivé. Mohl to být jeden z napůl šílených mnichů, kteří občas přebývali v kopcích ve společnosti divokých zvířat. I když na mnicha to byl zatraceně velký a silný chlap.

"Stůj, hlupáku!" zaburácel Krasmer ve chvíli, kdy se cizinec ocitl dost blízko na to, aby pochopil, i kdyby byl úplně hluchý.

Muž se zastavil kousek od dívky, která šlechtice zaujala.

Krasmer si uvědomil, že jako pokaždé se rychle setmělo a on nemůže rozeznat podrobnosti jeho tváře.

"Co jsi zač? Mluv!" štěkl.

"Jsem Vlk, kdysi mě znali pod jménem Basil," oznámil muž a napřimil se.

Hlas měl studený a slova formuloval váhavě, jako kdyby dlouhou dobu nemluvil.

Krasmer zalapal po dechu.

Pamatoval si tvář mladíka, který dokázal utéci jeho mužům. Dnes by ho nepoznal. Rok v divočině mu přidal dobře dvacet let.

"Zabiju tě, chlape!" vyštěkl a tasil meč. "Proč?"

Vlk Basil se zeptal, jako by se vůbec nebal. "Protože chci! Protože moje slovo je zákon!" zařval Krasmer a vykročil k němu s napřaženým mečem.

Pak se všechno semlelo rychleji, než pokládal za možné. Vlk Basil vztáhl ruku k otcí dívky a ten mu okamžitě hodil svou sekeru. V dalším okamžiku už letěla vzduchem a v dalším slyšel Krasmer jakési zapraštění.

Bylo to zapraštění jeho vlastních kostí, pochopil vzápětí. Potom si uvědomil, že sedí na zemi v hrudi mu hoří oheň a toporo mu vadí ve výhledu. Ta zasraná valašská sekera prorazila i jeho kroužkovou košili přivezenou až z Uher, napadlo ho udiveně.

Se sekerama to u nás umí i malí kluci," slyšel odněkud z dále Vlkův studený hlas.

"Zabte ho!" zasípěl Krasmer, toporo se zatřásl, temný stín pŕlící svět na živou a mrtvou část.

Ze stínu se vynořily dvě siluety s luky v rukou,

šípky zahvízdaly, dva jeho muži se zhroutili, vzápětí se najednou mezi lidmi objevili skuteční vlci a vrhli se po bojovnicích. Další šípky.

Krasmer pochopil, že umírá. Jeho poslední pocit byl údiv. Údiv nad tím, že vražední lučištníci byly dvě ošklivé ženské a každá s malým dítětem v kokonu na zádech.

Oheň praskal, mrtví leželi na zemi a jejich křečovité pokřivená těla se ještě nesmířila s osudem. Basil přešel přes zakrvácený sníh a posadil se na uprázdňený stolec. Písař a poradce dál strnule stál po jeho pravici, jako by nemohl pochopit, co se vlastně stalo. Smečka vlků usoudila, že jim žádné nebezpečí nehrozí, a začala se žít na tělech, osadníci přihlíželi zmrazení hrůzou.

„Jsem váš nový pán," prohlásil Basil a položil si zakrvácenou sekeru na kolena.

Vzrušení vlků z boje se v jeho mysli rychle rozplývalo a nahrazovala ho blaženost z bohaté kořisti na konci kruté zimy.

Křivá ruka i Sedivka si stouply každá na jednu stranu se založenými šípky.

Do popředí vystoupil Sába. Ženy ho považovaly za pohledného, ale Basilovi jeho obličej připadal masitý a změkčilý.

Pohledem hledal Kléru. Stála u chalupy dva kroky za ostatními s malým dítětem v náručí. Tvář měla rozbitou a na jedno oko neviděla.

"Proč bychom tě měli poslouchat? Nejsi žádný pán!" zařval Sába a výhružně máchl mečem, který vzal jednomu z mrtvých.

Basil seskočil z dřevěného trůnu a pomalu se k němu blížil, sekeru držel uprostřed dlouhého topora volně v levé ruce. Zastavil se krok před ním.

"Řekl jsem ti, že tě zabiju, jestli jí ublížíš," připomněl mu a zaznělo to jako zavrčení.

Vlci přerušili hostinu a nastražili uši. Sába se rozmáchl, Basil ho bez rozmachu udeřil toporem do hrudi a pak ustoupil před svištícím ostřím; vesničan se vzápětí zlomil v pase.

"Zabiju," zopakoval tiše Basil a zařal předkloněnému muži sekeru do zátylku.

Mrtvý padnul k zemi, rukojeť sekery čněla šikmo vzhůru a vrhala dlouhý stín. Sníh ještě více zrudl. Vlci se vrátili k hostině.

"Jsem váš nový pán a mé slovo je zákon," zopakoval Basil.

Osadníci mlčeli, někteří stále klopili zraky nebo vypadali vyděšeně, tváře jiných naopak vyjadřovaly naději.

Basil se vrátil na svůj trůn.

"Mé slovo je zákon!" připomněl ještě jednou. "Přeješ si sundat boha na kříži?" otázal se s hlubokou úklonou stařešina vesnice a poočku nepřestával pozorovat hodující vlky.

Basil zavrtěl hlavou.

"Bůh na kříži je silný. Už pozřel bohy Lovců a brzy zničí i naše staré bohy. Až zima skončí, postavíme mu dům s jeho znamením. Ale nezapomeň pravidelně obětovat starým bohům. Chránili nás dlouho a dobře a moudrý muž nikdy

nezapomíná na ty, co mu pomáhali."

"Co bude se mnou?" odvážil se zeptat písař. Basil na něho pohlédl.

"Máš rodinu?"

"Ano, pane, na Setíně."

"Zapisuj pečlivě, poslouvej mě a měj připravenou radu. Jestli budu spokojen, dám pro ně poslat a budou tady žít s tebou. Jestli ne, pošlu vlky."

Písař přikývl, jako by rozhodnutí přijal za své.

Basil se rozhlédl. Tváře lidí okolo znal, ale dnes už mezi ně nepatřil. Podíval se na Šedivku a Křivou ruku a usmál se.

"Bude se nám tady žít dobře. Nám, našim dětem i jejich dětem, dokud budou dost silné, aby uhájily své," pronesl v hrčivé řeči Lovců.

"Jsem Basil, pán z Vlčiny, valašský vojvoda, a na tomhle místě zbuduji hrad," pronesl, aby ho slyšeli všichni okolo.

"Vy jste mí lidé, mé slovo je zákon! Za to se postarám o vás, pole, zvířata a děti. Zničím každého, kdo se proti vám proviní! Zapiš to!" podíval se na písaře.

Pero zaskřípělo na pergamenu a do ticha se snášely čerstvé sněhové vločky. V dále zavyl vlk.

THE END

TRIFID

Miroslav Žamboch

Basil - Valašský vojvoda

Vydalo nakladatelství RITON v Praze roku 2006 jako svou 924. publikaci, v edici TRIFID svazek 176.

Vydání I.

Ilustrace Jan Doležálek.

Ilustrace na obálce Milan Fibiger.

Grafická úprava obálky Dagmar Krásná.

Vytiskla tiskárna Sprint.

Doporučená prodejní cena 69,- Kč (členové SFK TRIFID 59,- Kč)